

18. december 2020
Sagsnr. 18/05165 (tidl. NMK-
131-00298)
Klagenr. 1000628 (tidl. klageID:
318170)
MIJHH/HALKO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på tillæg til miljøgodkendelse til minkfarm i Faaborg-Midtfyn Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 11, stk. 2, jf. § 76, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Faaborg-Midtfyn Kommunes afgørelse af 24. maj 2018 om afslag på ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse til en minkfarm på A 5

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med husdyrbruglovens § 76, stk. 1, har behandlet sagen i nævnets afdeling for jordbrugsforhold, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 21. juni 2018 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøger, der er repræsenteret ved konsulent.

Klager har anført, at de landskabelige hensyn, som beskrevet i kommuneplanens retningslinjer 6.1.1 og 6.3.4, kan imødegås ved fastsættelse af relevante vilkår. Det er i øvrigt klagers opfattelse, at retningslinjerne alene er retningsgivende, og da store dele af Faaborg-Midtfyn Kommune er omfattet af disse retningslinjer, finder klager, at det har stor principiel betydning for landbruget, hvordan forvaltningen heraf sker.

Klager har desuden anført, at der ikke findes bedre alternative placeringmuligheder for det ansøgte end de to udvalgte byggefelter, som tager udgangspunkt i ansøgers ejede arealer og en hensyntagen til indplacering i landskabet. En udvidelse i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer er ikke mulig, idet lugtgeneafstanden til nærmeste nabo i så fald ikke kan overholdes, og da der på nuværende tidspunkt ikke findes lugtreducerende teknologier, der kan implementeres på minkfarmen.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Faaborg-Midtfyn Kommune har den 24. maj 2018 meddelt afslag på en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af 16. oktober 2014 til en minkfarm på A 5

Det fremgår af afgørelsen, at ansøgningen er indsendt den 3. juli 2017, og at Faaborg-Midtfyn Kommune har behandlet ansøgningen efter husdyrbruglovens § 11.

Det ansøgte projekt blev den 24. august og den 14. december 2017 behandlet i Faaborg-Midtfyn Kommunes Teknik- og Miljøudvalg.

Der er ansøgt om en udvidelse af minkproduktionen fra 3.500 årstæver, svarende til 120,69 dyreenheder (DE), til 6.000 årstæver, svarende til 206,9 DE. Udvidelsen indebærer etablering af et byggeri på 100 gange 100 meter, som forventes at omfatte 16 minkhaller, hver med en omtrentlig længde på 100 meter, en bredde på 4,2 meter og en højde på 2,8 meter. Der ønskes desuden etableret en fortank til afhentning af gylle til biogas, en container til opsamling af strøelse, samt eventuelt en fodersilo. Da arealerne skråner, ønsker ansøger at terrænregulere, så minkhallerne kommer til at ligge i samme niveau eller højst i to niveauer.

Af afgørelsen fremgår desuden, at Faaborg-Midtfyn Kommune vurderer, at minkhallerne er erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri, og at bygningerne som udgangspunkt skal placeres i tilknytning til husdyrbrugets eksisterende bygningsmasse. Den eksisterende minkfarm overskrider imidlertid kravene til lugtpåvirkning hos nærmeste nabobeboelse (ejendom

uden landbrugspligt), og der findes ikke anerkendte teknologier til at reducere lugten fra minkfarme. Det er derfor ikke muligt at placere den ønskede udvidelse i tilknytning til den eksisterende minkfarm, hvorfor der er ansøgt om godkendelse til at udvide enten på placering A, 100 meter nordvest for den nuværende farm, eller på placering B, 300 meter sydøst for den nuværende farm. Placering A forudsætter, at ansøger køber en del af marken på naboejendommen.

Faaborg-Midtfyn Kommune har på den baggrund undersøgt, hvorvidt udvidelsen kan placeres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, uden at de landskabelige værdier dermed tilsidesættes, jf. husdyrbruglovens § 22. Kommunen konstaterer i den forbindelse, at det for begge placeringsforslag gælder, at de er beliggende i landskabet omkring Svanninge Bakker, der er et randmorænelandskab, karakteriseret ved et storbakket terræn med særlige visuelle oplevelsesmuligheder, og som i Kommuneplan 2013 er udpeget som et landskab, der skal beskyttes.⁴ Desuden er de beliggende i det særligt bevaringsværdige hovedgårdsejerlav omkring F 1 . Det følger af kommuneplanens retningslinje 6.1.1 for ”Landskaber der skal beskyttes”, at:

”I områder, hvor landskabskarakteren skal beskyttes, kan der kun ske ganske ubetydelige forandringer, og kun såfremt de ikke påvirker de karaktergivende landskabstræk og særlige visuelle oplevelsesmuligheder. Opførelse af nyt byggeri og nye tekniske anlæg kan således kun finde sted i ganske ubetydeligt omfang, og kun såfremt hensynet til de karaktergivende landskabstræk og særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstand ikke tilsidesættes.”

Desuden følger det af kommuneplanens retningslinje 6.3.4 for ”Særligt bevaringsværdige hovedgårdsejerlav”, at:

”Inden for de særligt bevaringsværdige ejerlav, skal hensynet til de kulturhistoriske bevaringsinteresser tillægges høj prioritet ved administration og planlægning mv. De udpegede ejerlav skal friholdes for anlæg, som kan medføre forringelse af bevaringsværdierne.”

Det er Faaborg-Midtfyn Kommunes vurdering, at landskabet i området generelt er sårbart over for placering af byggeri og større tekniske anlæg samt ny beplantning, som lukker landskabet. Om kommunens vurdering i forhold til de to placeringsforslag fremgår herudover følgende:

”Placering A kan ikke ses fra vejen og ligger lavt på et skrånende terræn i bakkelandskabet, hvor der er ca. 7 meters højdeforskel inden for projektområdet. Hvis terrænet reguleres som ønsket i stedet for at indpasse byggeriet i landskabet, vil der ske en væsentlig ændring af terrænet på stedet. Der vil være indblik til minkhallerne fra de omkringliggende bakke- og

⁴ Link: <http://faaborg-midtfyn-2013.cowi.webhouse.dk/>.

indblik, der ikke kan skjermes med beplantning, da byggeriet fylder 100 gange 100 meter og ligger lavt i landskabet. En skjærmende beplantning omkring et så stort anlæg vil i øvrigt opleves som et kunstigt beplantet fremmedelement i det storbakkede landskab, der her er afgrænset af levende hegn og skovområder. Der skal desuden etableres en adgangsvej fra den eksisterende minkfarm.

Placering B ligger højere i landskabet og delvist skjult fra vejen. Byggeriet kan til dels skjules bag beplantning. Da byggeriet fylder 100 gange 100 meter og skjermes med omkransende beplantning, vil denne del af landskabet blive lukket af, hvilket landskabets karakter er særligt sårbart over for. En skjærmende beplantning vil i øvrigt opleves som et fremmedelement i det storbakkede landskab, der her er afgrænset af levende hegn og skovområder. Byggeriet og beplantning vil betyde, at oplevelsesværdien for de, der bor og færdes i området, vil blive påvirket, herunder særligt boligerne øst for placeringen. Adgangsvejen kan laves ved opgradering af en eksisterende markvej.

Vi vurderer, at en terrænregulering ved placering A og byggeriet ved begge placeringer vil skabe en markant forandring på de konkrete steder og vil påvirke de udsigter og oplevelsesværdier, der er i det uforstyrrede og storbakkede landskab. Landskabskarakteren, uforstyrreligheden og oplevelsesværdierne er baggrunden for udpegningen af området som et beskyttet landskab, der er sårbart over for store anlæg.

Samlet set vurderer Faaborg-Midtfyn Kommune, at opførelse af en minkfarm på begge de ansøgte placeringer og en eventuel terrænregulering ved placering A ikke er i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for beskyttede landskaber og særligt bevaringsværdige hovedgårdsejerlav, jf. de citerede retningslinjer ovenfor.

Den ansøgte udvidelse af minkfarmen kan således ikke ske, uden at de landskabelige værdier tilsidesættes. Derfor meddeles afslag på ansøgningen.

Vi har i forbindelse med sagen været i dialog med ansøger omkring placeringen, og vi vurderer, at der ikke er bedre, alternative placeringsmuligheder på ejendommen.”

2.2 Natur- og planforhold

Faaborg-Midtfyn Kommuneplan 2013-2025 blev vedtaget af kommunalbestyrelsen den 11. juni 2013 og offentliggjort den 2. juli 2013.

Det fremgår af kommuneplanen, at udpegninger og retningslinjer er baseret på en landskabsanalyse, der er lavet efter Miljøministeriets Landskabskaraktermetode.⁵ Landskabskaraktermetoden består af fire faser: karakterkortlægning, landskabsvurdering, landskabsstrategi og implementering. Analysen skal sikre et fagligt solidt og dokumenteret grundlag for udpegningen af særlige landskabsværdier og for retningslinjerne i kommuneplanen. Analysen har dannet grundlag for en afvejning af landskabsinteresser og andre samfundsmæssige interesser i kommunen.

Faaborg-Midtfyn Kommune er opdelt i 24 landskabskarakterområder, der er opdelt ud fra både geologiske, geografiske, rumlige og kulturhistoriske træk. For hvert område er der udarbejdet en beskrivelse og analyse af landskabets karakter. Udformningen af landskabstemaet er gennemført med supplerende landskabsbesigtigelser og detaljerede vurderinger af området.

På baggrund af vurderingerne i landskabskarakteranalysen er kommunens landskaber inddelt i tre kategorier med tilhørende retningslinjer: ”Landskaber der skal beskyttes”, ”Landskaber der skal vedligeholdes” og ”Landskaber der kan ændres”. De enkelte landskabskarakterområder har hver deres særlige karakter, der skabes i et samspil mellem naturgrundlaget, arealanvendelsen og de visuelle forhold. Kommunen skal ved varetagelse af de landskabelige hensyn efter retningslinjerne tage udgangspunkt i beskrivelserne af de konkrete landskabskarakterer, vurderinger af sårbarhed mv. samt forslag til handlinger, der fremgår af de analyser og beskrivelser, der er lavet for de enkelte landskabskarakterområder.

Arealerne, hvor projektet ønskes placeret, ligger i henhold til kommuneplanen i landskabskarakterområde nr. 13 – ”Svanninge Bakker/De fynske alper”, og i delområde M13.1, der i kommuneplanen er omfattet af udpegningen ”Landskaber der skal beskyttes”.⁶

”Svanninge Bakker, De fynske alper” er et stort og sammenhængende randmorænelandskab, der ligger bag Faaborg, hvor det strækker sig i sydøst-/nordvestgående retning. Området afgrænses mod nordvest af Haarby smeltevandsdal, mod nordøst af Sallinge Dødislandskab, mod øst af Korinth Dødislandskab, mod syd af Faaborg Moræneflade og mod vest af Millinge Smeltevandslette og Håstrup Moræneflade.

Ifølge kommuneplanens redegørelse omfatter udpegningen ”Landskaber som skal beskyttes” blandt andet karakterområder. Det skal for disse områder tilstræbes en udvikling, hvor de karaktergivende landskabselementer

⁵ Metoden er nærmere beskrevet i publikation: ”Vejledning om landskabet i Kommuneplanlægningen”, Miljøministeriet, 2007, der kan findes på Naturstyrelsens hjemmeside.

⁶ Link: https://www.fmk.dk/fileadmin/user_upload/By_Land_og_Kultur/Landskabsområde_13_Svanninge_Bakker_rev030409.pdf

ikke forringes. Det fremgår endvidere, at områderne generelt er særligt sårbare overfor blandt andet større tekniske anlæg, bebyggelse samt i visse tilfælde tilplantning.

Det følger af kommuneplanens retningslinje 6.1.1 – Landskaber der skal beskyttes, at der i disse områder kun kan ske ganske ubetydelige forandringer, og kun såfremt de karaktergivende landskabstræk og særlige visuelle oplevelsesmuligheder ikke påvirkes. Videre fremgår det, at nye tekniske anlæg og nyt byggeri kun kan finde sted i ganske ubetydelig omfang, og kun såfremt hensynet til de karaktergivende landskabstræk og særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstand ikke tilsidesættes.

I ”Landskabskarakterbeskrivelse og –vurdering for område 13 - Svanninge Bakker/De fynske alper” beskrives områdets nøglekarakter som følgende:

”Bakket terræn, tætte hegn, spredtliggende gårde og husmandsbebyggelse, syrenhegn (især i V), store sammenhængende skovområder, markante skovbryn og udsigtsmuligheder”

Af landskabskarakterbeskrivelsen for ”Svanninge Bakker/De fynske alper” fremgår blandt andet:

”Landskabskarakteren er betinget af et bakket randmorænelandskab, som har været grundlaget for udbredelsen af store sammenhængende skovområder, intensivt dyrkede jordbrug drevet af middelstore gårde, tætte levende hegn og bevoksede diger samt udsigter over terrænformer og tilstødende karakterområder.

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen.

Skovene og det bakkede terræn afgrænser de overordnede landskabsrum. Disse underinddeles af de tætte levende hegn og bevoksede diger i mindre lukket afgrænsede rum, som betinger et lille- til middelskala landskab. Karakterområdet fremstår med en sammensat kompleksitet og uden noget bestemt mønster. Strukturen udgøres primært af flader som brydes af linier i form af den tætte hegnstruktur.”

Om de rumlige og visuelle forhold fremgår:

”Skovområderne og det bakkede terræn samt de tætte levende hegn og bevoksede diger danner et lille til middelskala landskab. Middel skala optræder stedvist hvor bakkerne betinger udsigter over terrænformer og karakterområdet.

Skovene, ofte med markante skovbryn, og det bølgede terræn opdeler landskabet i overordnede landskabsrum, som underopdeles af lukkede afgrænsninger i form af de tætte bevoksede diger og levende hegn.

[...]

Strukturen består primært af flader som brydes af linier i form af de tætte levende hegn og bevoksede diger.

[...]

Langs en stor del af karakterområdets grænser skråner terrænet nedad mod de omkringliggende karakterområder. Dette betinger en mere åben afgrænsning og større skala med mulighed for udsigter til de omkringliggende karakterområder.

[...]

Det bakkede terræn både betinger og begrænser udsynet og udsigter. Fra en stor del af bakketoppene i området er der vide udsigter ud over karakterområdet og naboområderne.”

Om tilstanden vurderes det, at:

”Størstedelen af karakterområdet

Landskabskarakterens intakthed i forhold til den kulturhistoriske oprindelse vurderes som middel.

[...]

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende landskabselementer er overordnet set god. [...] Vedligeholdelsen af terrænformerne er god, på trods af at jordbunden mange steder udgøres af grus og sand. Dog er terrænformerne i en stor del af området skjult af den udbredte skovbevoksning. Landskabskarakteren fremstår generelt uforstyrret. På baggrund af disse betragtninger vurderes den samlede tilstand som god.”

Om sårbarheden vurderes det, at:

”Pga. at landskabskarakteren bl.a. udgøres af et karakteristisk bakket terræn, store sammenhængende skovområder, en tæt velplejet hegnstruktur og fremstår uforstyrret, er karakteren sårbar over for opførelsen af større tekniske anlæg, som vil virke forstyrrende, skovrejsning som vil sløre terrænformerne og sløjfning eller manglende vedligeholdelse af hegnstrukturen, som vil ændre skalaen eller hegnenes markante fremtræden, som skyldes vedligeholdelsesgraden.”

Det fremgår af landskabskarakteranalyse, at delområde ”M13.1 – Vestlige del af karakterområdet” med randmorænen fra Enemærket Skov i øst til Jordløse i vest er omfattet af det strategiske mål om beskyttelse. Det fremgår således af landskabskarakteranalysen, at:

”Landskabskarakteren i delområdet er karakteristisk, rummer særlige visuelle oplevelsesmuligheder, er i overvejende god tilstand og bør derfor beskyttes.

[...]

Forslag til handlinger og initiativer - Input til kommuneplan og administration

[...]

Tekniske anlæg:

Området fremstår relativt uforstyrret af tekniske anlæg og er derfor sårbar over for nye markante anlæg.

- Området bør fortsat friholdes for større tekniske anlæg, herunder vindmøller og højspændingsledninger. Dette gælder endvidere de mest markante udsigter og visuelle sammenhænge til nabokarakterområderne.

Skovrejsning:

Udsigtsmuligheder og terrænets markante karakter kan forringes ved uhensigtsmæssig skovrejsning.

- [...]

Forslag til handlinger og initiativer – projekter og andre tiltag

Landskabets rumlige skala er sårbar over for sløjfning af den gamle hegnstruktur. Dialog med lodsejerne bør sættes fokus på disse forhold og have til formål at sikre følgende:

- At de bevoksede diger vedligeholdes.
- At de levende hegn vedligeholdes som tætte hegnstrukturer af hjemmehørende og egnskarakteristiske arter.
- At især de særligt karaktergivende syrenhegn, bevares og eventuelt nyetableres.
- Eventuelle nye hegn etableres med de for området karaktergivende arter som bl.a. røn, hyl, navr, tjørn og syren.”

De anførte udpegninger, og retningslinjerne herfor, er videreført uændrede i den nugældende kommuneplan 2019-2031.⁷

2.3 Faaborg-Midtfyn Kommunes bemærkninger til klagen

Faaborg-Midtfyn Kommune har den 3. juli 2018 til klagen bemærket, at der i områder, der er udpeget som beskyttet landskab, kun kan opføres nyt byggeri og nye tekniske anlæg i ganske ubetydeligt omfang. Derudover

⁷ Link: <https://kommuneplan2019.fmk.dk/>.

skal området friholdes for anlæg, som kan medføre en forringelse af bevaringsværdierne. Det er kommunens vurdering, at et byggeri på 10.000 m² ikke er et ubetydeligt byggeri.

Faaborg-Midtfyn Kommune har desuden bemærket, at det efter kommunens vurdering ikke ved vilkårsfastsættelse kan sikres, at kommuneplanens retningslinjer kan tilgodeses. Kommunen har i vurderingen lagt vægt på, at en terrænregulering ved placering A og byggeriet ved placering A og B vil skabe en markant forandring på de konkrete steder. Projektet vil påvirke de udsigter og oplevelsesværdier, som er i det uforstyrrede og storbakkede landskab. Baggrunden for udpegningen af området som et beskyttet landskab, der er sårbart overfor store anlæg, er landskabskarakteren, uforstyrreligheden og oplevelsesværdierne. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at den ansøgte udvidelse af minkfarmen, selv med vilkår om skærmende beplantning, ikke kan ske, uden at de landskabelige værdier tilside-sættes, idet forandringerne i landskabet vil være for store. Kommunen fastholder derfor afslaget.

Faaborg-Midtfyn Kommune har i øvrigt bemærket, at kommunen ikke har planer om at ændre områdets udpegninger, og at retningslinjerne i kommuneplanen ikke blot er retningsgivende, som anført af klager, idet kommunalbestyrelsen er forpligtet til at virke for kommuneplanens gennemførelse.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 29. september 2020 i forbindelse med sagens behandling anmodet Faaborg-Midtfyn Kommune om at kommentere på de bemærkninger, som ansøger den 7. september 2017 har fremsendt til placering B til brug for Teknik- og Miljøudvalgets behandling af sagen den 14. december 2017. Nævnet har endvidere anmodet kommunen om at fremsende fotomateriale af indsynet til placeringerne med angivelse af fotopunkt på kort.

Faaborg-Midtfyn Kommune har hertil den 19. oktober 2020 bemærket, at minkhallerne skal placeres på et plant område for at sikre et svagt fald af gyllerenderne mod et nedløb til gylleopsamling. Arealet sydøst for den eksisterende minkfarm (placering B) er meget kuperet og præget af en højdeforskel på op til 5 meter. Udvidelsen vil betyde, at byggeriet placeres højt i landskabet, og en stor del af det udlagte byggefelt vil derfor kunne ses fra flere punkter i nærområdet. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte vil have en ikke ubetydelig indflydelse på det visuelle indtryk i området, og at tre boliger, A 5, A 6 og A 3, vil have indsyn til byggefeltet. Graves byggefeltet ind i landskabet i niveau med det laveste punkt i byggefeltet, er det korrekt, at byggeriet vil blive sænket og derved ikke er synligt fra flere retninger. Dog vil anlægget efter afretning eller afgravning af bakken være synligt fra A 2, fra A 4, samt muligvis fra A 1. Imidlertid er afretning af arealet og bortgravning af bakken betydelige terrænændringer, som i sig selv ikke

vil være forenelig med udpegningerne for landskabet i området. Skal byggefeltet afrettes på det højere niveau i nord, og den afgravede jord benyttes på de lavere dele af byggefeltet mod syd og øst, vil der ske en tilførsel af jord fra højtliggende områder til lavereliggende områder. Som følge heraf vil byggeriet mod syd og øst blive hævet over eksisterende terræn, og den afskærmende beplantning på denne side vil efter kommunens vurdering lukke landskabet.

Faaborg-Midtfyn Kommune har i det hele henvist til det medsendte billedmateriale, som understøtter kommunens vurderinger.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevareklagenævnet har deltaget i sagens behandling: formand Birgitte Egelund Olsen, landsdommerne Norman E. Cleaver og Henrik Twilhøj, og de sagkyndige medlemmer Esben Oddershede og Keld Mortensen.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag alene fundet anledning til at behandle spørgsmålet om, hvorvidt det ansøgte projekt vil være i strid med områdets landskabelige værdier (afsnit 3.2.2).

Efter nævnets vurdering er der ikke med klagen i øvrigt fremkommet forhold, der kan føre til ændringer af førsteinstansens afgørelse.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbruget blev ændret ved lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love. Ændringsloven trådte i kraft den 1. august 2017.

Det følger af overgangsbestemmelserne i ændringslovens § 10, stk. 9, at sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i førsteinstans den 1. august 2017, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Endvidere følger det af ændringslovens § 10, stk. 17, at klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor ansøgningen er indgivet til kommunalbestyrelsen inden den 1. august 2017, og hvor klagen er rettidigt indgivet til Miljø- og Fødevareklagenævnet den 1. august 2017 eller senere, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 6.

Idet ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget blev indsendt til Faaborg-Midtfyn Kommune den 3. juli 2017, ansøgningen ikke var færdigbehandlet af kommunen inden den 1. august 2017, og idet klage over kommunens afgørelse er indgivet rettidigt efter den 1. august 2017, er henvisning til husdyrbrugloven i det følgende en henvisning til lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den ansøgte udvidelse er omfattet af husdyrbruglovens § 11, og kræver en forudgående godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, stk. 2.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Henvisning til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i det følgende er en henvisning til bekendtgørelse nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. ændringslovens § 10, stk. 9 og 17.

3.2.2 Det ansøgtes forenelighed med områdets landskabelige værdier

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 19 giver mulighed for, at hensynet til landskabelige værdier kan varetages ud fra eksempelvis et æstetisk, kulturhistorisk eller geologisk synspunkt.⁸ I tilknytning hertil fremgår det ligeledes af husdyrbruglovens § 23, nr. 4, at vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 også omfatter hensynet til de landskabelige værdier.

Landskabelige hensyn indgår således blandt de forhold, som efter husdyrbruglovens § 31, jf. lovens § 19, kan føre til, at der skal meddeles afslag på en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11.

De landskabelige værdier omfatter en lang række af landskabslementer som terrænformer, vådområder, skove, enge, heder, levende hegn samt

⁸ Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55), Folketingsåret 2006-2007, særtrykket, side 66.

dyrkede arealer, bebyggelser og anlæg, og omfatter både naturværdier, kulturhistoriske, rekreative og geologiske værdier, samt landskabets æstetik og fortælleverdi.⁹

Ved opførelse af ny bebyggelse på et husdyrbrug uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer – og ved opførelse af ny bebyggelse, der ikke er erhvervsmæssigt nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom – skal kommunen desuden ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11 sikre, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes, jf. lovens § 22, stk. 1. I relation til erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, der opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, skal kommunen vurdere beliggenheden og udformningen af det ansøgte, jf. husdyrbruglovens § 22, stk. 2.

Der er ikke med bestemmelsen i husdyrbruglovens § 22 tiltænkt nogen ændring af den hidtidige landzoneadministration, jf. planlovens § 35 og § 36.

Af lovforslaget til husdyrbrugloven fremgår bl.a. følgende om § 22:¹⁰

”Kravet om kommunalbestyrelsens vurdering gælder kun det landbrugsbyggeri, som kræver landzonetilladelse efter den gældende planlov. Efter lovforslagets § 22, stk. 1, kræves således en vurdering af virkningerne på de landskabelige værdier i følgende tilfælde:

- 1) Erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, der opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.
- 2) Bebyggelse, der ikke er erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift, herunder meget store landbrugsbygninger med industriel karakter eller fællesanlæg, der knytter sig til driften på flere ejendomme.

Det betyder, at erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri, som opføres i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, ikke skal vurderes efter § 22.”

Af lovforslaget fremgår endvidere, at kommunen i hver enkelt sag konkret skal vurdere, om der foreligger den fornødne særlige begrundelse for at fravige udgangspunktet om opførelse af ny bebyggelse i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer. Vurderingen af ansøgninger om opførelse af erhvervsmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt og forsvarligt.

⁹ Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55) Folketingsåret 2006-2007, særtrykket, side 55.

¹⁰ Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55), Folketingsåret 2006-2007, særtrykket, side 67-68.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at det i nærværende sag må lægges til grund, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, som opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelse.

Det fremgår af Miljøstyrelsens husdyrvejledning,¹¹ at:

”Erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri, som opføres uden tilknytning til den hidtidige bebyggelse.

Er der tale om erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri kan kommunen som hovedregel ikke meddele afslag på godkendelse. For disse kan der derfor som alt overvejende hovedregel ikke gives afslag på opførelse af bygningen et sted på ejendommen.

Husdyrgodkendelseslovens § 22, stk. 2, viderefører kommunalbestyrelsens mulighed for at regulere beliggenhed og udformning af erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer. Kommunalbestyrelsen kan efter denne bestemmelse vurdere beliggenhed, herunder anvise en alternativ beliggenhed for bygningen - f.eks. i tilknytning til de eksisterende bygninger.

Udgangspunktet er, at nyt byggeri altid skal placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Det betyder, at der skal være en særlig begrundelse for at placere nyt byggeri andet sted på ejendommen. Afstandskrav til anden bebyggelse kan efter omstændighederne udgøre en tilstrækkelig begrundelse. Der kan også være situationer, hvor afstandskravene ikke løser problemer med nabogener, eksempelvis på grund af de stedlige vindforhold. I sådanne tilfælde kan kommunalbestyrelsen tillade eller godkende en placering af driftsbygninger uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer efter en samlet, konkret vurdering.

Hvis nabohensyn skal udgøre grundlaget for at fravige princippet om, at ny bebyggelse skal ske i tilknytning til den eksisterende, må der reelt ikke være andre alternativer, herunder f.eks. forureningsbegrænsning med ny teknologi, men det kræver teknologien er tilgængelig og realistisk for virksomheden, jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 11. maj 2010, j.nr. MKN-130-00062.

Hvis det ikke er muligt at finde en egnet placering, og det nye byggeri vil være i strid med de landskabelige hensyn, jf. nedenfor, skal kommunen meddele et afslag, jf. husdyrgodkendelseslovens § 19, stk. 1, nr. 2, jf. § 31.”

¹¹ Link: [\l "Husdyrvejledning.Landskab+og+planforhold++Vurdering_Erhvervsmæssigt_nødvendigt_landbrugsbyggeri_som_opføres_i_tilknytning_til_den_hidtidige_bebyggelse_2.](https://oldwiki.mst.dk/(X(1)S(fwqvxnbprqbj2v0ysh3q0qb))/Husdyrvejledning.Landskab%20og%20planforhold.ashx)

Grundlaget for den konkrete landskabelige vurdering af en ansøgt ny bebyggelse er de planlægningsmæssige retningslinjer, som udgør det overordnede administrationsgrundlag, herunder retningslinjerne i kommuneplanen. Således følger det af planlovens § 12, at kommunalbestyrelsen skal virke for kommuneplanens gennemførelse, herunder ved udøvelse af beføjelser i medfør af lovgivningen. Med henblik herpå kan kommunalbestyrelsen afslå ansøgninger om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruksloven, og fastsætte vilkår med henblik på kommuneplanens gennemførelse.¹²

Tilsvarende fremgår det af Miljøstyrelsens husdyrvejledning,¹³ at:

”Bygningens placering og karakter skal efter lovens § 19, nr. 2, og § 23, nr. 4, afvejes over de landskabelige hensyn på stedet. Det gælder i princippet også erhvervmæssigt nødvendigt byggeri, der planlægges opført i tilknytning til de eksisterende bygninger.

Husdyrgodkendelseslovens hensigt er, at kommunerne skal videreføre den hidtidige administration efter planlægningslovgivningen, herunder VVM-reglerne. De landskabelige hensyn, der skal varetages følger således i vidt omfang af planloven, jf. herved lovens § 12, eller af kommunens lokale planlægning i form af lokalplaner eller kommuneplanen. Loven lægger dog op til, at også friere overvejelser om landskabelige hensyn kan inddrages.

Kommunen skal inddrage 4 punkter:

1. bygge- og beskyttelseslinjer efter naturbeskyttelsesloven og planloven,
2. særlige landskabelige, geologiske, natur-, rekreative eller kulturmæssige områder udpeget i den fysiske planlægning (kommuneplanen),
3. naturområder og
4. kulturhistoriske værdier”

I vejledningen uddybes punkt 2 således:

”Ud over byggelinjerne skal kommunen vurdere anlægget i forhold til landskabelige, geologiske, natur-, rekreative eller kulturmæssige interesser, herunder anlæggets beliggenhed i eller nær områder udpeget i plangrundlaget – dvs. navnlig kommuneplanerne.

¹² Jf. Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55), Folketingsåret 2006-2007, bemærkningerne til § 19 og § 22.

¹³ Link: [https://old-wiki.mst.dk/\(X\(1\)S\(fwqvxbnbgprqb2v0ysh3q0qb\)\)/Husdyrvejledning.Landskab%20og%20planforhold.ashx#Husdyrvejledning.Landskab+og+planforhold+-+Vurdering_Fastlæggelse_og_beskrivelse_af_de_landskabelige_hensyn_9](https://old-wiki.mst.dk/(X(1)S(fwqvxbnbgprqb2v0ysh3q0qb))/Husdyrvejledning.Landskab%20og%20planforhold.ashx#Husdyrvejledning.Landskab+og+planforhold+-+Vurdering_Fastlæggelse_og_beskrivelse_af_de_landskabelige_hensyn_9)

ing_Fastlæggelse_og_beskrivelse_af_de_landskabelige_hensyn_9.

Der kan normalt ikke tillades byggeri og anlægsarbejder til landbrug inden for særlige beskyttelsesområder, medmindre det godtgøres fra ansøgers side, at det nye byggeri ikke vil have en væsentlig virkning på rekreative og landskabelige oplevelser eller levevilkår for det naturlige plante- og planteliv.

Kan dette ikke godtgøres skal der findes en alternativ placering, søges indpasning i tilstrækkelig grad i landskabet eller – hvis dette ikke er muligt – meddeles afslag, jf. § 19, stk. 1, jf. § 31.”

Miljø- og Fødevarerklagenævnet konstaterer, at området, hvori projektet ønskes placeret, i henhold til Faaborg-Midtfyn Kommuneplan 2013-2025, er omfattet af udpegningen ”Landskaber der skal beskyttes”.

Faaborg-Midtfyn Kommune har i den påklagede afgørelse vurderet, at opførelsen af nyt byggeri på begge de ansøgte placeringer, herunder en eventuel terrænregulering, vil være i strid med kommuneplanens retningslinjer for beskyttede landskaber. Kommunen har i sin vurdering særligt lagt vægt på, at et byggeri på 10.000 m² ikke er ubetydelig, og vil skabe en markant forandring, som vil påvirke de udsigter og oplevelsesværdier, der er i det uforstyrrede og storbakkede landskab omkring Svanninge Bakker. Det er desuden kommunens vurdering, at en eventuel etablering af en skærmende beplantning i sig selv vil påvirke de landskabelige værdier negativt. Udvidelsen af minkfarmen kan således efter kommunens opfattelse ikke ske, uden at de landskabelige værdier tilsidesættes, hvorfor kommunen har meddelt afslag på den ansøgte udvidelse.

Et enigt Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder ikke anledning til at tilsidesætte Faaborg-Midtfyn Kommunes vurdering af, at nyt byggeri og terrænregulering på såvel placering A som placering B vil være uforeneligt med de landskabelige værdier i området. Nævnet har i sin vurdering lagt vægt på, at der er tale om et fritliggende byggeri, der dækker 1 ha, og som ønskes opført i et område, der er udpeget med særlige landskabelige beskyttelsesinteresser. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det af kommuneplanens retningslinje 6.1.1 fremgår, at nyt byggeri i området alene kan finde sted i *ganske ubetydeligt omfang* og kun for så vidt det kræver *ganske ubetydelige forandringer*, og såfremt *de karaktergivende landskabstræk og særlige visuelle oplevelsesmuligheder ikke tilsidesættes*. Det er nævnets vurdering, at en terrænregulering, hvor en højdeforskel på over 5 og 7 meter inden for et byggefelt på 100 gange 100 meter, afrettes eller bortgraves, vil udgøre et væsentligt indgreb, der vil påvirke oplevelsesværdierne i det uforstyrrede og storbakkede randmorænelandskab, og vil bidrage til, at områdets karaktertræk forringes. En eventuel skærmende beplantning kan efter nævnets vurdering ikke opveje den negative påvirkning af landskabet, som byggeri og terrænregulering vil medføre.

Særligt i forhold til placering B har Miljø- og Fødevareklagenævnet desuden lagt vægt på, at A 4 passerer lige forbi matriklen i syd- og nordlig retning, og at byggeri og terrænregulering vil påvirke oplevelsesværdien for de færdende på stien.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er på den baggrund enig med Faaborg-Midtfyn Kommune i, at der skal meddeles afslag på det ansøgte projekt, da projektet er uforeneligt med de landskabelige interesser og værdier i området, hvorfor husdyrbruglovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.¹⁴

3.3 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

3.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Faaborg-Midtfyn Kommunes afgørelse af 24. maj 2018 om afslag på ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse til en minkfarm på A 5

¹⁴ Se tilsvarende bl.a. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 30. maj 2013 i sagsnr. NMK-132-00560, afgørelse af 17. oktober 2012 i sagsnr. NMK-132-00553, afgørelse af 20. februar 2014 i sagsnr. NMK-132-00635, samt Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 12. januar 2018 i sagsnr. NMK-132-00826.